

7. oktober 2026

UKA2026/292
Erik Jensen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om Grønlands Råd for Menneskerettigheder, således at medlemskab af Grønlands Råd for Menneskerettigheder omfattes af reglerne om borgerligt ombud. Lovforslaget skal fremsættes senest på FM 2027.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

Ærede formand.

Fra Siumuts side ønsker vi en klar redegørelse for den fremgangsmåde, der anvendes ved behandlingen af punkt 292. Ifølge de oplysninger, der er givet, har forslagsstilleren, Nivi Rosing fra Inuit Ataqatigiit, ikke mulighed for at være til stede her i Inatsisartut under behandlingen af forslaget.

I henhold til § 33, stk. 7, i Inatsisartuts forretningsorden kan forslagsstilleren redegøre for forslaget, og medlemmerne har i henhold til reglerne om taletid ret til at stille spørgsmål til forslagsstilleren.

Derfor ønsker vi fra Siumuts side at få afklaret følgende: Når forslagsstilleren ikke er til stede i mødesalen, hvordan sikres denne vigtige del af Inatsisartuts behandling?

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 43 i Inatsisartuts forretningsorden, at et andet medlem af partiet kan fremlægge et beslutningsforslag på forslagsstillerens vegne, hvis forslagsstilleren ikke kan være til stede. I sådanne tilfælde er det praksis, at der indgives en skriftlig anmodning til Formandskabet, og at forholdet tydeliggøres.

Vi ønsker derfor en afklaring fra Formandskabet af, om den fremgangsmåde, der anvendes ved dagens behandling af punkt 292, sker på dette grundlag. Hvis dette er tilfældet, ønsker vi samtidig oplyst, hvem der under behandlingen fungerer som forslagsstiller, således at vi kan formulere vores indlæg og tage stilling på et korrekt grundlag – herunder om der er anmodet om, at vedkommende besvarer spørgsmål og afgiver en afsluttende bemærkning.

Fra Siumuts side skal jeg derfor meddele, at vi forelægger disse spørgsmål for Formandskabet med henblik på at få dem besvaret. Dermed understreger vi fra Siumuts side vores stærke ønske om, at arbejdet i Inatsisartut foregår ordentligt, gennemskskeligt og i overensstemmelse med forretningsordenen.

Fra Siumuts side takker vi medlem af Inatsisartut Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit, for fremsættelsen af beslutningsforslaget.

Siumut anerkender det vigtige arbejde, som Grønlands Råd for Menneskerettigheder udfører i vores samfund. Menneskerettigheder, ligestilling og beskyttelsen af borgernes grundlæggende rettigheder skal tages alvorligt, og medlemmerne af Rådet skal naturligvis have passende muligheder for at varetage deres opgaver.

Når det er sagt, skal vi fra Siumuts side tilkendegive, at vi har været i tvivl om det forslag, der skal stemmes om, og at vi ser visse betænkeligheder ved det.

Dette skyldes ikke, at vi er imod Grønlands Råd for Menneskerettigheder eller det arbejde, som dets medlemmer udfører. Vores betænkeligheder vedrører et principielt spørgsmål, nemlig hvor vidtgående reglerne om borgerligt ombud skal være.

Betydningen af arbejdet med menneskerettigheder betvivles ikke. Ordningen medfører imidlertid konkrete rettigheder i forbindelse med ansættelsesforhold, herunder mulighed for tjenestefrihed uden løntræk. Efter de gældende regler kan der, når bestemte betingelser er opfyldt, gives tjenestefrihed uden løntræk i op til 60 dage om året. Se Selvstyrets bekendtgørelse nr. 30 af 1. september 2022 om varetagelse af hverv som folkevalgt og offentligt udpeget m.v.

Derfor mener vi i Siumut, at hvis ordningen skal ændres grundlæggende, bør vi først have kendskab til de mulige økonomiske og arbejdsmarkeds-mæssige konsekvenser.

Det giver især anledning til bekymring, at en sådan ændring kan skabe præcedens for lignende krav i fremtiden.

Hvis reglerne skal finde anvendelse på enkeltpersoner på grundlag af deres medlemskab af bestemte råd eller organisationer, hvilke andre råd, udvalg og organisationer vil da med tilsvarende begrundelser kunne kræve at blive omfattet af ordningen?

I Grønland findes der mange råd, udvalg, interesseorganisationer og NGO'er, som alle ligeledes udfører arbejde af betydning for samfundet. Det kan være vanskeligt politisk at begrunde, hvorfor medlemmer, der udfører arbejde i én bestemt organisation, skal have særlige rettigheder, mens medlemmer af andre organisationer ikke skal have tilsvarende rettigheder.

Som eksempel er medlemmerne af Ligestillingsrådet efter de gældende regler heller ikke omfattet af reglerne om borgerligt ombud.

Derfor rejser der sig fra Siumuts side en række spørgsmål. Efter vores opfattelse bør spørgsmålet behandles på et generelt grundlag og efter klare kriterier, og det er meget tvivlsomt, om der bør etableres en særordning alene med udgangspunkt i ét bestemt råd eller én bestemt organisation.

De mulige konsekvenser for arbejdsgiverne bør ligeledes undersøges. Muligheden for tjenestefrihed uden løntræk kan medføre en reel økonomisk byrde for arbejdsgiverne – navnlig for mindre private virksomheder eller virksomheder med få ansatte.

Siumut mener, at Naalakkersuisuts ændringsforslag giver et mere forsvarligt grundlag.

Ifølge Naalakkersuisuts ændringsforslag skal de økonomiske konsekvenser først undersøges. Samtidig skal spørgsmålet undersøges i forhold til andre tilsvarende råd, hvis medlemmer udpeges af Inatsisartut eller Naalakkersuisut.

I Siumut mener vi dog, at undersøgelsen også udtrykkeligt bør omfatte spørgsmålet om, hvilken præcedens ordningen kan skabe for andre råd, udvalg og NGO'er. Vi ønsker klare kriterier for, hvilke

personer eller hvilke former for hverv der kan omfattes af ordningen, og hvorfor andre ikke skal omfattes.

Derfor vil vi gerne stille Naalakkersuisut følgende spørgsmål:

Hvem og hvilke organer henviser Naalakkersuisut konkret til med formuleringen **"tilsvarende råd"**? Hvor mange personer vil samlet set potentielt kunne blive omfattet af ordningen?

Vil Naalakkersuisut i forbindelse med undersøgelsen også undersøge, hvilken præcedens ordningen kan skabe for andre råd, udvalg og NGO'er, samt hvilke konsekvenser ordningen kan få for private arbejdsgivere?

For at understrege det endnu en gang: Dette er fra Siumuts side ikke udtryk for, at vi sætter spørgsmålstejn ved betydningen af arbejdet med menneskerettigheder.

Når Inatsisartut skal foretage en principielt væsentlig ændring af ordningen om borgerligt ombud, må det være et krav, at der arbejdes for at sikre, at ændringen bygger på en grundig undersøgelse, gælder på et lige grundlag for alle og er økonomisk forsvarlig.

Derfor støtter Siumut Naalakkersuisuts ændringsforslag, således at spørgsmålet kan undersøges nærmere, inden Inatsisartut tager endelig stilling til, om loven skal ændres.

Med disse bemærkninger på Siumuts vegne tilslutter vi os Naalakkersuisuts ændringsforslag og henviser forslaget til Lovudvalget.

Tak.

Erik Jensen, Siumut